

(สำเนา)

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข
เรื่อง ยาสามัญประจำบ้านแผนโบราณ

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ยาสามัญประจำบ้านแผนโบราณ ให้เหมาะสมกับสภาวะการณ์ทางการแพทย์และการสาธารณสุขในปัจจุบัน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 76 (5) (7) (8) และ (9) แห่งพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510

ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยา (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2522 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข โดยคำแนะนำของคณะกรรมการยา จึงออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ให้ยกเลิก ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง ยาสามัญประจำบ้าน ฉบับที่ 2 ลงวันที่ 29 สิงหาคม พ.ศ. 2537

ข้อ 2. ให้ยาแผนโบราณตามด้ารับต่อไปนี้เป็นยาสามัญประจำบ้าน

1. ยาขับลม แก้อืดท้องเฟ้อ

1.1 ยาประสะกะเพรา ยาวิสัมพยาใหญ่ ยาประสะกานพลู ยาแสหมึก ยามันทธาตุ ยาประสะเจตพังคี ยามหาจักรใหญ่ ที่มีส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน ขนาดบรรจุตามรายละเอียดในข้อ 3 แห่งประกาศฉบับนี้

1.2 ตำรับยาที่มีตัวยาดังต่อไปนี้ตัวหนึ่งตัวใดหรือหลายตัวเป็นตัวยาล้าคัญ คือ ขิง ข่า ตะไคร้ กานพลู สะระแหน่ โหระพา กะเพรา ขมิ้นชัน ขมิ้นอ้อย กระเทียม หอมแดง กะทือ ใพลเม็ดพริกไทย เจตพังคี ลูกกระวาน จันทน์เทศ อบเชย ดีปลี มหาหิงค์ ลูกจันทน์ ดอกจันทน์ ลูกเร่ว ลูกผักชีลา เปราะหอม ช้าพลู สะค้าน เกล็ดสะระแหน่ การบูร ผิวและใบมะกรูด ผิวและใบมะนาว สมัดน้อย สมัดใหญ่ โดยสูตรส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน และขนาดบรรจุ ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการยา

2. ยาถ่าย ยาระบาย

2.1 ยาตรีหอม ยาธรณีสันตะฆาต ยาถ่าย ที่มีส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน ขนาดบรรจุตามรายละเอียดในข้อ 3 แห่งประกาศฉบับนี้

2.2 ตำรับยาที่มีตัวยาดังต่อไปนี้ตัวหนึ่งตัวใดหรือหลายตัวเป็นตัวยาล้าคัญ คือ ยาด้าโกฐน้ำเต้า มะขามแขก ฝักคูน ช้าเหล็ก สมอไทย น้ำมันละหุ่ง ดีเกลือ ชะเอมไทย อ้อยสามสวน ชุมเห็ด

เทศ เกลือสินเฑาะว์ เกลือเทศ สลัดได รากทองแตก มะขามป้อม มะขามเปียก โดยสูตรส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน และขนาดบรรจุ ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการยา

3. ยาแก้ท้องเสีย

3.1 ยาเหลืองปิดสมุทร ยาธาตุบรรจบ ที่มีส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน ขนาดบรรจุตามรายละเอียดในข้อ 3 แห่งประกาศฉบับนี้

3.2 ตำรับยาที่มีตัวยาดังต่อไปนี้ตัวหนึ่งตัวใดหรือหลายตัวเป็นตัวยาลำคัญ คือ ใบฝรั่ง เปลือกมังคุด เปลือกทับทิม เปลือกขี้เฒ่า รากกระถ่อน รากมะพร้าว รากตาล รากลาน เปลือกต้นไช้เฒ่า เปลือกต้นมะขาม เปลือกฝักเพกา หมากรูด ขุนนดิบ ใบชา ครั่ง สีเสียด เปลือกขิก เปลือกแค เปลือกมะเดื่อชุมพร ขมิ้นชัน ลูกเบญจกานี โดยสูตรส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน และขนาดบรรจุ ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการยา

4. ยาแก้ไข้

4.1 ยาจันทร์ลีลา ยาประสะจันทร์แดง ที่มีส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน ขนาดบรรจุตามรายละเอียดในข้อ 3 แห่งประกาศฉบับนี้

4.2 ตำรับยาที่มีตัวยาดังต่อไปนี้ตัวหนึ่งตัวใดหรือหลายตัวเป็นตัวยาลำคัญ คือ สะเดา หนุ่ยนาง หนุ่ยแพรง บอระเพ็ด ชิงช้าชาลี ลูกใต้ใบ ฟ้าทะลายโจร รากคนทา รากมะเดื่อชุมพร รากชิงชี รากท้าวยายม่อม จันทน์เทศ จันทน์แดง ใบพิมเสน โกฐก้านพร้าว โกฐสอ โกฐจุฬาลัมพา รากปลาไหลเผือก ลูกกระตอม หนุ่ยตีนนก พญามือเหล็ก ต้นเหมือดคน รากไคร้เครือ กรุงเขมา เมล็ดในฝักเพกา ขี้กาทั้งสอง โดยสูตรส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน และขนาดบรรจุ ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการยา

5. ยาแก้ร้อนใน

5.1 ยาเขียวหอม ที่มีส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน ขนาดบรรจุตามรายละเอียดในข้อ 3 แห่งประกาศฉบับนี้

5.2 ตำรับยาที่มีตัวยาดังต่อไปนี้ตัวหนึ่งตัวใดหรือหลายตัวเป็นตัวยาลำคัญ คือ ฝักกาดน้ำ เมล็ดมะกอก หนุ่ยใต้ใบ ใบพิมเสน จันทน์แดง จันทน์เทศ ฟ้าทะลายโจร แฝกหอม ฝักกระโสม ใบสันพร้าวหอม ผลมะระขี้นก ลูกมะคำดีควายเผ่า ดอกจี่ว ใบตำลึง บอระเพ็ด โดยสูตรส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน และขนาดบรรจุ ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการยา

6. ยาบรรเทาหัด อีสุกอีใส

6.1 ยามหานิลแห่งทอง ยาเขียวหอม ที่มีส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน ขนาดบรรจุตามรายละเอียดในข้อ 3 แห่งประกาศฉบับนี้

6.2 ตำรับยาที่มีตัวยาดังต่อไปนี้ตัวหนึ่งตัวใดหรือหลายตัวเป็นตัวยาลำคัญ คือ จันทน์เทศ จันทน์แดง ใบพิมเสน ใบหญ้านาง ใบมะระ รากมะเดื่อชุมพร รากชิงชี รากหญ้านาง รากคนทา รากท้าวยายม่อม ผักกระโสม ใบสันพร้าวหอม ว่านกับแสด ว่านร้อนทอง มหาสดำ ไคร้เครือ เนระพูสี ลูกมะคำดีควาย รากมะนาว รากมะกรูด รากมะปราง รากมะเฟือง โดยสูตรส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน และขนาดบรรจุ ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการยา

7. ยาแก้ลมวิงเวียน

7.1 ยาหอมเทพจิตร ยาหอมทิพโอสถ ยาหอมอินทจักร์ ยาหอมนวโกฐ ที่มีส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน ขนาดบรรจุตามรายละเอียดในข้อ 3 แห่งประกาศฉบับนี้

7.2 ตำรับยาที่มีตัวยาดังต่อไปนี้ตัวหนึ่งตัวใดหรือหลายตัวเป็นตัวยาลำคัญ คือ เกสรทั้งห้า กฤษณา สมุลแว้ง โกฐพุงปลา โกฐกระดูก เปราะหอม แผลงหอม อบเชย ชะมด เทียนทั้งห้า พิมเสน เกล็ดสระแห่น โกฐหัวบัว โกฐเชียง กระลำพัก ขอนดอก ญ่าฝรั่น จันทน์หอม จันทน์เทศ เปลือกชะลูด กานพลู จันทน์ชะมด ผิว ดอก ใบส้ม โดยสูตรส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน และขนาดบรรจุ ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการยา

8. ยาแก้ไอ

8.1 ยาอำมฤควาที ยาประสะมะแว้ง ที่มีส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน ขนาดบรรจุตามรายละเอียดในข้อ 3 แห่งประกาศฉบับนี้

8.2 ตำรับยาที่มีตัวยาดังต่อไปนี้ตัวหนึ่งตัวใดหรือหลายตัวเป็นตัวยาลำคัญ คือ มะแว้ง ชะเอมเทศ สมอเทศ มะขามป้อม ส้มป่อย ใบสวาด มะนาว มะเขือขื่น กฤษณา รากส้มกุ้ง มะขามเปียก โดยสูตรส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน และขนาดบรรจุ ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการยา

9. ยาบำรุงร่างกาย

ตำรับยาที่มีตัวยาดังต่อไปนี้ตัวหนึ่งตัวใดหรือหลายตัวเป็นตัวยาลำคัญ คือ ระย่อม โกฐเชียง โกฐหัวบัว โสม เห็ดหลินจือ เห้วหมู กระชาย กำลังวัวเถลิง กำลังหนูมาน กำลังช้างสาร เม็ดข่อย เปลือกตะโกนา เปลือกทังถ่อน หัวกวาวเครือ กำลังเสือโคร่ง โดยสูตรส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน และขนาดบรรจุ ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการยา

10. ยาบำรุงโลหิต

10.1 ยาบำรุงโลหิต ที่มีส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน ขนาดบรรจุตามรายละเอียดในข้อ 3 แห่งประกาศฉบับนี้

10.2 ตำรับยาที่มีตัวยาดังต่อไปนี้ตัวหนึ่งตัวใดหรือหลายตัวเป็นตัวยาลำคัญ คือ ฝาง ดอกคำฝอย ผักเป็ดแดง โกฐเชียง ดอกคำไทย ดอกกรรณิการ์ สนิมเหล็ก โกฐทั้งห้า แกแล แก่นขี้เหล็ก

ว่านสากเหล็ก โดยสูตรส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน และขนาดบรรจุ ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการยา

11. ยาแก้ประจำเดือนไม่ปกติ

11.1 ยาประสะไพล ที่มีส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน ขนาดบรรจุ ตามรายละเอียดในข้อ 3 แห่งประกาศฉบับนี้

11.2 ตำรับยาที่มีตัวยาดต่อไปนี้ตัวหนึ่งตัวใดหรือหลายตัวเป็นตัวยาสำคัญ คือ แก่นแสมสาร แก่นแสมทะเล ลูกคัตเค้า หางไหลแดง มะไฟเดือนห้า เอื้องเพชรมา สารส้ม ฝาง แกลคำฝอย

คำไทย เทียนดำ ไพล ผิวมะกรูด ใบส้มเลี้ยว ใบส้มป่อย รากมะดัน เถาคันทั้งสอง ผักเป็ดแดง ผักเสี้ยน ผี ขมิ้นเครือ ว่านชักมดลูก โดยสูตรส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน และขนาดบรรจุ ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการยา

12. ยาขับน้ำคาวปลา

12.1 ยาไฟประลัยกัลป์ ยาไฟห่ากอง ที่มีส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน ขนาดบรรจุตามรายละเอียดในข้อ 3 แห่งประกาศฉบับนี้

12.2 ตำรับยาที่มีตัวยาดต่อไปนี้ตัวหนึ่งตัวใดหรือหลายตัวเป็นตัวยาสำคัญ คือ รากเจตมูลเพลิงแดง ชิง ดีปลี พริกไทย ผิวมะกรูด แก่นแสมทะเล ฝาง สารส้ม หัสคุณเทศ หางไหลแดง ว่านชักมดลูก เปลือกมะรุ้ม กระเทียม ข่า ไพล ตะไคร้ โดยสูตรส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน และขนาดบรรจุ ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการยา

13. ยาขับยัสั้น หรือยาแก้ปวดเมื่อย

ตำรับยาที่มีตัวยาดังต่อไปนี้ตัวหนึ่งตัวใดหรือหลายตัวเป็นตัวยาสำคัญ คือ เถาว์ลัยเปรียง เถาเอ็นอ่อน มะคำไก่ รากแง รากแดง เถาโคคลาน กำแพงเจ็ดชั้น หัวตองติง หัวกระดาดทั้งสอง หัวอุตพิษ หัวบุก หัวกลอย กำลังหนุมาน กำลังเสือโคร่ง เถาเมื่อย แสมน้ำทะลาย โกรกแดง โกรกขาว โดยสูตรส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน และขนาดบรรจุ ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการยา

14. ยาขับปัสสาวะ

ตำรับยาที่มีตัวยาดังต่อไปนี้ตัวหนึ่งตัวใดหรือหลายตัวเป็นตัวยาสำคัญ คือ หน้ำคา หน้ำชันกาด ชลู่ อ้อยแดง โศกกระสุน หน้ำหนดแมว รากลำเจียก เหง้าสับประรด รากมะละกอ รากไม้รวก บานไม่รู้โรย ใบอินทนิลน้ำ รากไทรย้อย กระเจี๊ยบ สารส้ม ต้นหงอนไก่ ผักกาดน้ำ โดยสูตรส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน และขนาดบรรจุ ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการยา

15. ยาบรรเทาโรคผิวหนัง

ตำรับยาที่มีตัวยาดังต่อไปนี้ตัวหนึ่งตัวใดหรือหลายตัวเป็นตัวยาลำคัญ คือ โกรฐกั๊กกรว อัคคีทวาร เพชรสังฆาต ผักแพวแดง แพงพวย เปลือกข่อย ชลู่ โดยสูตรส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน และขนาดบรรจุ ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการยา

16. ยาถ่ายพยาธิ

ตำรับยาที่มีตัวยาดังต่อไปนี้ตัวหนึ่งตัวใดหรือหลายตัวเป็นตัวยาลำคัญ คือ ลูกมะเกลือสด รากทับทิม เมล็ดสะแก และสะแกทั้งห้า รากเล็บมือนาง เปลือกมะหาด ชุมเห็ดเทศ เปลือกต้นไช้เนา ต้นถอบแถบ ปวกหาด ลูกเล็บมือนาง โดยสูตรส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน และขนาดบรรจุ ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการยา .

17. ยาแก้ทรางตานขโมย

17.1 ยาประสะเปราะใหญ่ ที่มีส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน ขนาดบรรจุตามรายละเอียดในข้อ 3 แห่งประกาศฉบับนี้

17.2 ตำรับยาที่มีตัวยาดังต่อไปนี้ตัวหนึ่งตัวใดหรือหลายตัวเป็นตัวยาลำคัญ คือ ตานทั้งห้า ลูกสะแก เล็บมือนาง ถอบแถบ บอระเพ็ด ขมิ้นอ้อย เปลือกต้นไช้เนา แก่นมะเกลือ งวงตาล ชุมเห็ดเทศ เถาลิ้นเสือ จุกหอม จุกกระเทียม รากทับทิม มะหาด โดยสูตรส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน และขนาดบรรจุ ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการยา

18. ยาบรรเทาอาการผื่นคันตามผิวหนัง

ตำรับยาที่มีตัวยาดังต่อไปนี้ตัวหนึ่งตัวใดหรือหลายตัวเป็นตัวยาลำคัญคือ ขมิ้นชัน ขมิ้นอ้อย ข่า ดอกชุมเห็ดเทศ ใบเล็บมือนาง ข้าวเย็นทั้งสอง ขันทองพยาบาท กำมะถันเหลือง น้ำสารส้ม ลิ้นทะเล ดินสอพอง กระเทียม โดยสูตรส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน และขนาดบรรจุ ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการยา

19. ยาแก้กลากเกลื้อน

ตำรับยาที่มีตัวยาดังต่อไปนี้ตัวหนึ่งตัวใดหรือหลายตัวเป็นตัวยาลำคัญ คือ ขันทองพยาบาท ใบเหืองปลาหมอ ใบทองพันชั่ง กะเม็ง ใบน้อยหน่า หนอนตายอยาก กำมะถันเหลือง เม็ดในสบู่ใหญ่ กระเทียม สารส้ม โดยสูตรส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน และขนาดบรรจุ ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการยา

20. ยาแก้หิด

ตำรับยาที่มีตัวยาดังต่อไปนี้ตัวหนึ่งตัวใดหรือหลายตัวเป็นตัวยาลำคัญ คือ เมล็ดในน้อยหน่า กำมะถัน ลูกกระเบา ลูกกระเปียน ลูกสะบ้ามอย โดยสูตรส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน และขนาดบรรจุ ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการยา

21. ยาบรรเทาฝี แผล

ตำรับยาที่มีตัวยาดังต่อไปนี้ตัวหนึ่งตัวใดหรือหลายตัวเป็นตัวยาลำคัญ คือ ว่านหางจระเข้ ขมิ้นอ้อย ด้อยติ่ง หมากดิบ สีเสียด เสน ยางสน ใบมะกา กำมะถันเหลือง โดยสูตรส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน และขนาดบรรจุ ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการยา

22. ยาทาแผลไฟไหม้ น้ำร้อนลวก

ตำรับยาที่มีตัวยาดังต่อไปนี้ตัวหนึ่งตัวใดหรือหลายตัวเป็นตัวยาลำคัญ คือ ว่านหางจระเข้ ว่านหางช้าง ดินสอพอง ขมิ้นอ้อย ขมิ้นชัน พิมเสน การบูร เกล็ดสระระแห่ ลิ่นทะเล โดยสูตรส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน และขนาดบรรจุ ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการยา

23. ยาบรรเทาอาการปวดเมื่อย และแมลงกัดต่อย

ตำรับยาที่มีตัวยาดังต่อไปนี้ตัวหนึ่งตัวใดหรือหลายตัวเป็นตัวยาลำคัญ คือ เกล็ดสระระแห่ พิมเสน การบูร น้ำมันยูคาลิปตัส เสดดพังพอน น้ำมันอบเชย น้ำมันกานพลู น้ำมันขี้เฒ่า น้ำมันระกำ ตะไคร้หอม ว่านเพชรหึง โดยสูตรส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน และขนาดบรรจุ ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการยา

24. ยาบรรเทาอาการเจ็บคอ

ตำรับยาที่มีตัวยาดังต่อไปนี้ตัวหนึ่งตัวใดหรือหลายตัวเป็นตัวยาลำคัญ คือ ฟ้าทะลายโจร มะขามป้อม ชะเอมเทศ สมอเทศ ลูกเบญจกานี ผักคราด หญ้าดอกขาว น้ำประสานทอง สะตุ พิมเสน โดยสูตรส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน และขนาดบรรจุ ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการยา

25. ยาแก้ลิ้นเป็นฝ้า

ตำรับยาที่มีตัวยาดังต่อไปนี้ตัวหนึ่งตัวใดหรือหลายตัวเป็นตัวยาลำคัญ คือ ลูกเบญจกานี ชาดกอน พิมเสน หมึกหอม ลิ่นทะเล ใบสวาด ใบฝรั่ง สีเสียด หมาก โดยสูตรส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน และขนาดบรรจุ ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการยา

ข้อ 3. ให้ยาแผนโบราณซึ่งมีชื่อ ส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ ขนาดรับประทาน คำเตือน และขนาดบรรจุ ต่อไปนี้ เป็นยาสามัญประจำบ้าน

(1) ยาประสะกะเพรา

วัตถุดิบประกอบ พริกไทย ชิง ดีปลี กระเทียม หนักสิ่งละ 2 ส่วน ชะเอมเทศ มหาหิงค์ หนักสิ่งละ 8 ส่วน เกลือสินเธาว์ หนัก 1 ส่วน ผิวมะกรูด หนัก 20 ส่วน ใบกะเพรา หนัก 47 ส่วน

วิธีทำ บดเป็นผง ทำเป็นเม็ด หนักเม็ดละ 0.1 กรัม

สรรพคุณ แก้กท้องขึ้น ท้องเฟ้อ ละลายน้ำสุก หรือน้ำใบกะเพราต้ม แก้กท้องแน่นจุกเสียด ใช้ไหลเผาไฟพอสูก ฝนแทรก

ขนาดรับประทาน รับประทานเข้า เย็น

เด็กอายุ 1-3 เดือน ครั้งละ 1-2 เม็ด

เด็กอายุ 4-6 เดือน ครั้งละ 2-3 เม็ด

เด็กอายุ 7-12 เดือน ครั้งละ 4-6 เม็ด

ขนาดบรรจุ 30 เม็ด

(2) ยาวิสัมพยาใหญ่

วัตถุดิบประกอบ ลูกผักชีลา ลูกจันทน์ ดอกจันทน์ หนักสิ่งละ 8 ส่วน กระวาน กานพลู โขรสอ โขรสเฆมา โขรสหัวบัว โขรสเชียง โขรสจุฬาลัมพา อบเชย สมุลแว้ง สมอเทศ สมอไทย รากไคร้เครือ วานน้ำ บอระเพ็ด ชิงแห้ง พญารากขาว หนักสิ่งละ 2 ส่วน ดีปลี หนัก 56 ส่วน

วิธีทำ บดเป็นผง

สรรพคุณ แก้กท้องขึ้น อืดเฟ้อ จุกเสียด

ขนาดรับประทาน รับประทานทุก 4 ชั่วโมง

ครั้งละ 1 ช้อนชา ใช้น้ำสุกเป็นกระสาย

หรือผสมน้ำผึ้งปั้นเป็นลูกกลอน

ขนาดบรรจุ 15 กรัม

(3) ยาประสะกานพลู

วัตถุดิบประกอบ เทียนดำ เทียนขาว โขรสอ โขรสกระดูก กำมะถันเหลือง การบูร รากไคร้เครือ เปลือกเพกา เปลือกขี้ยาย ใบกระวาน ลูกกระวาน ลูกผักชีลา แฝกหอม วานน้ำ หัวกระชาย เปราะหอม รากแฉ่ง กรูงเฆมา หนักสิ่งละ 4 ส่วน รากข้าวสาร เนื้อไม้ ลูกจันทน์ ขมิ้นชัน หนักสิ่งละ 8 ส่วน ชิงแห้ง ดีปลี หนักสิ่งละ 3 ส่วน ไพล เจตมูลเพลิงแดง สะค่าน ข่าพลู หนักสิ่งละ 2 ส่วน เปลือกขิก หนัก 10 ส่วน พริกไทย หนัก 1 ส่วน กานพลู หนัก 131 ส่วน

วิธีทำ บดเป็นผง

สรรพคุณ แก้กปวดท้อง เนื่องจากธาตุไม่ปกติ ใช้ไหลเผาไฟฝนกับน้ำปูนใส ถ้าหาน้ำกระสายไม่ได้ ให้ใช้น้ำสุกแทน

ขนาดรับประทาน รับประทานทุก 3 ชั่วโมง

ผู้ใหญ่ ครั้งละ 1 ช้อนชา

ขนาดบรรจุ 15 กรัม

(4) ยาแสงหมึก

วัตถุดิบประกอบ หมึกหอม จันทน์ชะมด ลูกกระวาน จันทน์เทศ ใบพิมเสน ลูกจันทน์ ดอกจันทน์ กานพลู ใบสันพร้าวหอม หัวหอม ใบกะเพรา หนักสิ่งละ 4 กรัม พิมเสน หนัก 1 ส่วน

วิธีทำ บดเป็นผง ทำเป็นเม็ด หนักเม็ดละ 0.2 กรัม

สรรพคุณ แก้ตัวร้อน ละลายน้ำดอกไม้มะเทศ

แก้ท้องขึ้น ปวดท้อง ละลายน้ำใบกะเพราต้ม

แก้ไอ ขับเสมหะ ละลายน้ำลูกมะแว้งเครือ หรือลูกมะแว้งต้นกวาดคอ

แก้ปากเป็นแผล แก้ละออง ละลายน้ำลูกเบญจกานีฝนทาปาก

ขนาดรับประทาน

ใช้กวาดคอวันละ 1 ครั้ง หลังจากนั้นรับประทานทุก 3 ชั่วโมง

เด็กอายุ 1-6 เดือน ครั้งละ 2 เม็ด

เด็กอายุ 7-12 เดือน ครั้งละ 3 เม็ด

ขนาดบรรจุ 12 เม็ด

(5) ยามันธธาตุ

วัตถุดิบประกอบ โกฐสอ โกฐเขมา โกฐหัวบัว โกฐเชียง โกฐจุฬาลัมพา เทียนดำ เทียนแดง เทียนขาว เทียนขาวเปลือก เทียนตาตักแตน รากไคร้เครือ ลูกผักชีล้อม ลูกผักชีลา การบูร กระเทียม เปลือกสมุลแว้ง เปลือกโมกมัน จันทน์แดง จันทน์เทศ กานพลู ดีปลี รากข้าวพลู เกาสะค่าน รากเจตมูลเพลิงแดง พริกไทยล่อน ลูกจันทน์ หนักสิ่งละ 1 ส่วน ขิง ลูกเบญจกานี หนักสิ่งละ 3 ส่วน

วิธีทำ บดเป็นผง

สรรพคุณ แก้อาตุไม่ปกติ แก้ท้องขึ้นท้องเฟ้อ

ขนาดรับประทาน รับประทาน วันละ 3 ครั้ง ก่อนอาหาร

ผู้ใหญ่ ครั้งละ 1 ช้อนชา ละลายน้ำสุก

เด็ก ครั้งละ 1/2 ช้อนชา ละลายน้ำสุก

ขนาดบรรจุ 15 กรัม

(6) ยาประสะเจตพังคี

วัตถุดิบประกอบ ดอกจันทน์ ลูกจันทน์ ลูกกระวาน ใบกระวาน กานพลู กรุงเขมา รากไคร้เครือ การบูร ลูกสมอทะเล พญารากขาว เปลือกหว่า เกลือสินเธาว์ หนักสิ่งละ 1 ส่วน พริกไทยล่อน บอระเพ็ด หนักสิ่งละ 2 ส่วน ข่า หนัก 16 ส่วน ระย้อม หนัก 2 ส่วน เจตพังคี หนัก 34 ส่วน

วิธีทำ บดเป็นผง

สรรพคุณ แก้กษัยจุกเสียด

ขนาดรับประทาน รับประทานเช้าและเย็น ก่อนอาหาร

ครั้งละ 1 ช้อนชา ละลายน้ำสุก

ขนาดบรรจุ 15 กรัม

(7) ยามหาจักรใหญ่

วัตถุดิบประกอบ โกงสุส โกงซูมา โกงฟูงปลา โกงก้านพร้าว โกงกระดูก เทียนดำ เทียนแดง เทียนขาว เทียนขาวเปลือก เทียนเยาพาณี สมอไทย (เอาแต่เนื้อ) สมอพิเภก (เอาแต่เนื้อ) มะขามป้อม (เอาแต่เนื้อ) ลูกจันทน์ ดอกจันทน์ ลูกกระวาน กานพลู ชะเอมเทศ เมล็ดโหระพา ลูกผักชีลา สารส้ม ขมิ้นอ้อย หัวกระเทียม หนังสือละ 1 ส่วน ยาดำสะตุ หนังสือ 4 ส่วน ใบกระพังโหม หนังสือ 30 ส่วน

วิธีทำ บดเป็นผง ทำเป็นเม็ด หนังสือละ 0.5 กรัม

สรรพคุณ แก้ลมทราง แก้อาการท้องอืด ท้องเฟ้อ

ขนาดรับประทาน เด็กอายุต่ำกว่า 5 ขวบ รับประทานครั้งละ 1 – 3 เม็ด

เพิ่มและลดได้ตามส่วน รับประทานกับน้ำสุกก่อนอาหาร เข้า – เย็น

ขนาดบรรจุ 10 เม็ด

(8) ยาตรีหอม

วัตถุดิบประกอบ เนื้อลูกสมอเทศ เนื้อลูกสมอพิเภก เนื้อลูกมะขามป้อม ลูกผักชีลา หนังสือละ 4 ส่วน รากไคร้เครือ โกงสุส ชะเอมเทศ ลูกชั้ดควั หนังสือละ 1 ส่วน เนื้อลูกสมอไทย โกงน้ำเต้าใหญ่ นึ่งสุก หนังสือละ 22 ส่วน

วิธีทำ บดเป็นผง ทำเป็นเม็ด หนังสือละ 0.2 กรัม

สรรพคุณ แก้เด็กท้องผูก ระบายพิษไข้

ขนาดรับประทาน รับประทานก่อนอาหารเช้า

เด็กอายุ 1-2 เดือน ครั้งละ 2-3 เม็ด

เด็กอายุ 3-5 เดือน ครั้งละ 4-5 เม็ด

เด็กอายุ 6-12 เดือน ครั้งละ 6-8 เม็ด

ขนาดบรรจุ 30 เม็ด

(9) ยาธรณีสันตะฆาต

วัตถุดิบประกอบ ลูกจันทน์ ดอกจันทน์ ลูกกระวาน กานพลู เทียนดำ เทียนขาว หัวดอกตัง หัวบุก หัวกลอย หัวกระดาดขาว หัวกระดาดแดง ลูกเร่ว ชิง ชะเอมเทศ รากเจตมูลเพลิงแดง โกงกระดูก โกงซูมา โกงน้ำเต้า หนังสือละ 1 ส่วน ผักแพวแดง เนื้อลูกมะขามป้อม หนังสือละ 2 ส่วน เนื้อลูกสมอไทย มหาหิงคุ์ การบูร หนังสือละ 6 ส่วน รงทอง (ประสะแล้ว) หนังสือ 4 ส่วน ยาดำ หนังสือ 20 ส่วน พริกไทยล่อน หนังสือ 96 ส่วน

วิธีทำ บดเป็นผง

สรรพคุณ แก้กษัยเส้น เถาดาน ท้องผูก

ขนาดรับประทาน รับประทาน วันละ 1 ครั้ง ก่อนอาหารเช้าหรือก่อนนอน

ครั้งละ 1/2-1 ช้อนชา ละลายน้ำสุก หรือผสมน้ำผึ้งปั้นเป็นลูกกลอน

คำเตือน คนเป็นไข้ หรือ สตรีมีครรภ์ ห้ามรับประทาน

ขนาดบรรจุ 15 กรัม

(10) ยาถ่าย

วัตถุดิบประกอบ ใบมะกา ใบมะขาม ใบส้มป่อย หน้าไทร ใบไผ่ป่า ฝักคูณ รากขี้กาแดง รากขี้กาขาว รากตองแตก เถาวัลย์เปรียง หัวหอม ฝักส้มป่อย สมอไทย สมอติ่ง หนังกิ่งละ 1 ส่วน ขี้เหล็กทั้ง 5 หนักร 1 ส่วน ยาดำ หนักร 4 ส่วน ดีเกลือฝรั่ง หนักร 20 ส่วน

วิธีทำ บดเป็นผง ทำเป็นเม็ด หนักรเม็ดละ 0.5 กรัม

สรรพคุณ แก้อท้องผูก

ขนาดรับประทาน รับประทาน วันละ 1 ครั้ง ก่อนนอน

ครั้งละ 2 – 5 เม็ด ตามธาตุหนักธาตุเบา

ขนาดบรรจุ 10 เม็ด

(11) ยาเหลืองปิดสมุทร

วัตถุดิบประกอบ หัวหมู ขมิ้นอ้อย เปลือกเพกา รากกล้วยดิบ กระเทียมคั่ว ดีปลี ชันย้อย ครั้ง สี่เสียดเทศ สี่เสียดไทย ใบเทียน ใบทับทิม หนังกิ่งละ 1 ส่วน ขมิ้นชัน หนักร 6 ส่วน

วิธีทำ บดเป็นผง ทำเป็นเม็ด หนักรเม็ดละ 0.1 กรัม

สรรพคุณ แก้อท้องเสีย ใช้น้ำเปลือกลูกทับทิมหรือเปลือกแคต้มน้ำปูนใสเป็นกระสาย ถ้าหาน้ำกระสายไม่ได้ให้ใช้น้ำสุกแทน และให้รับประทานร่วมกับน้ำละลายเกลือแกงด้วย

ขนาดรับประทาน รับประทานวันละ 3 เวลา ก่อนอาหาร

ผู้ใหญ่ ครั้งละ 10 เม็ด

ขนาดบรรจุ 30 เม็ด

(12) ยาธาตุบรรจบ

วัตถุดิบประกอบ ขิง โกฐเขมา โกฐพุงปลา โกฐเชียง โกฐสอ เทียนดำ เทียนขาว เทียนสัตตบุษย์ เทียนเขาวาฬ เทียนแดง ลูกจันทน์ ดอกจันทน์ กานพลู การบูร เปลือกสมุลแว้ง ลูกกระวาน ลูกผักชีลา ใบพิมเสน รากไคร้เครือ ดีปลี เปราะหอม หนังกิ่งละ 4 ส่วน โกฐก้านพร้าว หนักร 8 ส่วน เนื้อลูกสมอไทย หนักร 16 ส่วน

วิธีทำ บดเป็นผง

สรรพคุณ แก้อาตุไม่ปกติ ท้องเสีย ใช้น้ำเปลือกแคหรือเปลือกสะเดา หรือเปลือกลูกทับทิมต้มน้ำปูนใส

แก้อท้องขึ้น ท้องเฟ้อ ใช้กระเทียม 3 กลีบ ทูบชงน้ำร้อน หรือใช้ใบกะเพราต้มน้ำเป็นกระสาย ถ้าหาน้ำกระสายไม่ได้ให้ใช้น้ำสุกแทน

ขนาดรับประทาน รับประทาน วันละ 3 เวลา ก่อนอาหาร

ผู้ใหญ่ ครั้งละ 1 ซ้อนชา
 เด็ก ครั้งละ 1/2 ซ้อนชา

ขนาดบรรจุ 15 กรัม

(13) ยาจันทน์ลีลา

วัตถุดิบประกอบ โกฐสอ โกฐเขมา โกฐจุฬาลัมพา จันทน์เทศ จันทน์แดง ลูกกระดอม
 บอระเพ็ด รากปลาไหลเผือก หนังกิ่งละ 4 ส่วน พิมเสน หนัก 1 ส่วน

วิธีทำ ชนิตผง บดเป็นผง

ชนิตเม็ด บดเป็นผง ทำเป็นเม็ด หนักเม็ดละ 0.5 กรัม

สรรพคุณ แก้ไข้ แก้อั่วร้อน

ขนาดรับประทาน รับประทาน ทุก 4 ชั่วโมง

ชนิตผง เด็ก ครั้งละ 1/2-1 ซ้อนชา

ผู้ใหญ่ ครั้งละ 1-2 ซ้อนชา

ชนิตเม็ด เด็ก ครั้งละ 1-2 เม็ด

ผู้ใหญ่ ครั้งละ 3-4 เม็ด

ขนาดบรรจุ ชนิตผง 15 กรัม

ชนิตเม็ด 30 เม็ด

(14) ยาประสะจันทน์แดง

วัตถุดิบประกอบ รากเหมือดคน รากมะปรางหวาน รากมะนาว เปราะหอม โกฐหัวบัว จันทน์
 เทศ ฝางเสน หนังกิ่งละ 4 ส่วน เกสรบัวหลวง ดอกบุนนาค ดอกสารภี ดอกมะลิ หนังกิ่งละ 1 ส่วน
 จันทน์แดง หนัก 32 ส่วน

วิธีทำ บดเป็นผง

สรรพคุณ แก้ไข้ตัวร้อน กระจายน้ำ ละลายน้ำสุกหรือน้ำดอกมะลิ

ขนาดรับประทาน รับประทานทุก 3 ชั่วโมง

ผู้ใหญ่ ครั้งละ 1 ซ้อนชา

เด็ก ครั้งละ 1/2 ซ้อนชา

ขนาดบรรจุ 15 กรัม

(15) ยาเขียวหอม

วัตถุดิบประกอบ ใบพิมเสน ใบผักกระฉิม ใบหมากผู้ ใบหมากเมีย ใบสันพร้าวหอม ราก
 แฝกหอม เปราะหอม จันทน์เทศ จันทน์แดง ว่านกีบแรด ว่านร้อนทอง เนระพูสี พิษนาศน์ มหาสดำ
 รากไคร้เครือ ดอกพิกุล เกสรบุนนาค เกสรสารภี เกสรบัวหลวง หนังกิ่งละ 1 ส่วน

วิธีทำ บดเป็นผง

สรรพคุณ แก้วร้อน ร้อนใน กระหายน้ำ ละลายน้ำสูก หรือน้ำดอกกะหล่ำ
แก้พิษหัด พิษสูกใส ละลายน้ำรากผักชีต้ม ทั้งรับประทานและชะโลม

ขนาดรับประทาน รับประทานวันละ 4-6 ครั้ง

ผู้ใหญ่ ครั้งละ 1 ช้อนชา

เด็ก ครั้งละ 1-2 ช้อนชา

ขนาดบรรจุ 30 กรัม

(16) ยามหานิลแห้งทอง

วัตถุดิบประกอบ เนื้อในเม็ดสะบ้ามอยสุ่ม หวายตะค้าสุ่ม เม็ดมะกอกสุ่ม

ลูกมะคำดีควายสุ่ม ถ่านไม้สัก จันทน์แดง จันทน์เทศ ใบพิมเสน ใบหญ้านาง หมักหอม หนักสิ่งละ 1 ส่วน เบี้ยจั่นคั่วให้เหลือง 3 เบี้ย

วิธีทำ บดเป็นผง ทำเป็นเม็ด ปิดทองคำเปลว หนักเม็ดละ 0.5 กรัม

สรรพคุณ แก้ไข้ แก้กระหายน้ำ แก้หัด อีสุก อีใส

ขนาดรับประทาน รับประทาน วันละ 2 ครั้ง

ผู้ใหญ่ ครั้งละ 3-4 เม็ด

เด็ก ครั้งละ 1-2 เม็ด

ขนาดบรรจุ 30 เม็ด

(17) ยาหอมเทพจิตร

วัตถุดิบประกอบ ลูกจันทน์ ดอกจันทน์ ลูกกระวาน กานพลู จันทน์แดง จันทน์ขาว กฤษณา
กระลำพัก ขอนดอก ชะลูด อบเชย เปราะหอม แผลงหอม หนักสิ่งละ 2 ส่วน ผิวมะกรูด ผิวมะนาว ผิว
มะนาว ผิวส้มตระกูลขนู ผิวส้มจีน ผิวส้มโอ ผิวส้มเขียวหวาน หนักสิ่งละ 4 ส่วน ผิวส้มซ่าหนัก 28 ส่วน
ดอกพิกุล ดอกบุนนาค ดอกสารภี เกสรบัวหลวง ดอกบัวขม ดอกบัวเผื่อน หนักสิ่งละ 4 ส่วน การบูร
หนัก 1 ส่วน โกฐสอ โกฐเขมา โกฐหัวบัว โกฐเชียง โกฐจุฬาลัมพา โกฐกระดูก โกฐก้านพร้าว โกฐพุงปลา
โกฐชฎามังสี หนักสิ่งละ 4 ส่วน เทียนดำ เทียนแดง เทียนขาว เทียนขาวเปลือก เทียนตาตักแตน เทียน
ยาวพาณี เทียนสัตตบุษย์ เทียนเกล็ดหอย เทียนตากบ หนักสิ่งละ 4 ส่วน พิมเสนหนัก 4 ส่วน ดอกมะลิ
หนัก 184 ส่วน

วิธีทำ บดเป็นผง ผสมน้ำดอกไม้เทศ ทำเป็นเม็ด หนักเม็ดละ 0.2 กรัม

สรรพคุณ แก้ลม บำรุงหัวใจ

ขนาดรับประทาน ครั้งละ 5-7 เม็ด

ขนาดบรรจุ 30 เม็ด

(18) ยาหอมทิฟโอสถ

วัตถุดิบประกอบ ดอกพิกุล ดอกบุนนาค ดอกสารภี ดอกมะลิ เกสรบัวหลวง ดอกกระดังงา ดอกจำปา ดอกบัวจงกลนี หัวแห้วไทย กระจับ ฝาง จันทน์แดง จันทน์ขาว จันทน์เทศ กฤษณา ชะลูด อบเชย สมุลแว้ง สนเทศ วานน้ำ กระชาย เปราะหอม ดอกคำไทย ชะเอมเทศ สุรามฤต ข่าต้น ลูกจันทน์ ดอกจันทน์ หนังกิ่งละ 4 ส่วน โกรธสอ โกรธเขมา โกรธหัวบัว โกรธเขียง โกรธจุฬาลัมพา โกรธกระดุก โกรธ ก้านพร้าว โกรธพุงปลา โกรธขมิ้นส้ม หนังกิ่งละ 2 ส่วน เทียนดำ เทียนแดง เทียนขาว เทียนขาวเปลือก เทียนตาตักแตน เทียนยาวพาณี เทียนสัตตบุษย์ เทียนเกล็ดหอย เทียนตากบ การบูร หนังกิ่งละ 1 ส่วน พิมเสน หนัก 2 ส่วน

วิธีทำ ชนิตผง บดเป็นผง
ชนิตเม็ด บดเป็นผง ทำเป็นเม็ด หนักเม็ดละ 0.2 กรัม

สรรพคุณ แก่ลม วิงเวียน ละลายน้ำดอกไม้หรือน้ำสุก

ขนาดรับประทาน

ชนิตผง ครั้งละ 1/2-1 ช้อนชา

ชนิตเม็ด ครั้งละ 5-7 เม็ด

ขนาดบรรจุ ชนิตผง 15 กรัม

ชนิตเม็ด 30 เม็ด

(19) ยาหอมอินทจักร์

วัตถุดิบประกอบ สะค้าน รากข้าวหลอ ขิง ดีปลี รากเจตมูลเพลิงแดง ลูกผักชีลา โกรธสอ โกรธเขมา โกรธก้านพร้าว โกรธพุงปลา โกรธจุฬาลัมพา โกรธเขียง โกรธกักกรา โกรธน้ำเต้า โกรธกระดุก เทียนดำ เทียนขาว เทียนแดง เทียนขาวเปลือก เทียนยาวพาณี จันทน์แดง จันทน์เทศ เถาเมวกแดง เถาเมวกขาว รากหญ้านาง เปลือกชะลูด อบเชย เปลือกสมุลแว้ง กฤษณา กระลำพัก บอระเพ็ด ลูก กระดอม กำนาน ขอนดอก ลูกจันทน์ ดอกจันทน์ ลูกกระวาน กานพลู รากไคร้เครือ ลำพันแดง ดอก สารภี ดอกพิกุล ดอกบุนนาค ดอกจำปา ดอกกระดังงา ดอกมะลิ ดอกคำไทย ฝางเสน ดีวัว พิมเสน สิ่ง ละ 1 ส่วน

วิธีทำ ชนิตผง บดเป็นผง

ชนิตเม็ด บดเป็นผง ทำเป็นเม็ด หนักเม็ดละ 0.2 กรัม

สรรพคุณ แก่ลมบาดทะจิต ใช้น้ำดอกมะลิ

แก้คลื่นเหียนอาเจียน ใช้น้ำลูกผักชี เทียนดำต้ม ถ้าไม่มีใช้น้ำสุก

แก้ลมจุกเสียด ใช้น้ำขิงต้ม

ขนาดรับประทาน รับประทานทุก 3 ชั่วโมง

ชนิตผง ครั้งละ 1/2-1 ช้อนชา

ชนิตเม็ด ครั้งละ 5-10 เม็ด

ขนาดบรรจุ ชนิตผง 15 กรัม

ชนิตเม็ด 30 เม็ด

(20) ยาหอมนวโกฐ

วัตถุดิบประกอบ ขิงแห้ง ดีปลี เจตมูลเพลิงแดง สะค้าน ข่าพลู หนักสิ่งละ 3 ส่วน
 หัวหมู โกฐสอ โกฐเขมา โกฐหัวบัว โกฐเชียง โกฐจุฬาลัมพา โกฐกระดูก โกฐก้านพร้าว โกฐพุงปลา โกฐ
 ชฎามังสี เทียนดำ เทียนแดง เทียนขาว เทียนข้าวเปลือก เทียนตาคีแตน เทียนเขาวาฬ เทียน
 สัตตบุษย์ เทียนเกล็ดหอย เทียนตากบ ลักชี ลูกราชดัด ลูกสารพัดพิษ ลูกกระวาน กานพลู ดอกจันทร์
 ลูกจันทร์ จันทน์เทศ จันทน์แดง อบเชยญวน เปลือกสมุลแว้ง หนำตีนนก แฝกหอม เปลือกชะลูด
 เปราะหอม รากไคร้เครือ เนื้อไม้ ขอนดอก กระลำพัก เนื้อลูกมะขามป้อม เนื้อลูกสมอพิเภก ชะเอมเทศ
 ลูกผักชีลา ลูกกระดอม บอระเพ็ด เกสรบัวหลวง เกสรบุนนาค ดอกพิกุล ดอกสารภี ดอกมะลิ แก่นสน
 หนักสิ่งละ 4 ส่วน พิมเสน หนัก 1 ส่วน

วิธีทำ ชนิตผง บดเป็นผง

ชนิตเม็ด บดเป็นผง ทำเป็นเม็ด หนักเม็ดละ 0.2 กรัม

สรรพคุณ แก้ลมคลั่นเหียน อาเจียน ใช้น้ำลูกผักชี เทียนดำต้ม

แก้ลมปลายไข้ ไข้ก้นสะเดา ลูกกระดอม และบอระเพ็ด ต้มเอาน้ำ ถ้าหาน้ำ
 กระสายไม่ได้ ใช้น้ำสุกแทน

ขนาดรับประทาน รับประทานทุก 3 ชั่วโมง

ชนิตผง ครั้งละ 1/2-1 ช้อนชา

ชนิตเม็ด ครั้งละ 5-10 เม็ด

ขนาดบรรจุ ชนิตผง 15 กรัม

ชนิตเม็ด 30 เม็ด

(21) ยาอำมฤควาที

วัตถุดิบประกอบ รากไคร้เครือ โกฐพุงปลา เทียนขาว ลูกผักชีลา เนื้อลูกมะขามป้อม เนื้อลูก
 สมอพิเภก หนักสิ่งละ 7 ส่วน ชะเอมเทศ หนัก 43 ส่วน

วิธีทำ บดเป็นผง

สรรพคุณ แก้ไอ ขับเสมหะ ละลายน้ำมูก ทารกเกลือ ใช้จับหรือกวาดคอ

ขนาดที่ใช้

ผู้ใหญ่ ครั้งละ 1 ช้อนชา

เด็ก ลดลงตามส่วน

ขนาดบรรจุ 15 กรัม

(22) ยาประสะมะแว้ง

วัตถุดิบประกอบ สารส้ม หนัก 1 ส่วน ขมิ้นอ้อย หนัก 3 ส่วน ใบสวาด ใบตานหม่อน ใบ
 กะเพรา หนักสิ่งละ 4 ส่วน ลูกมะแว้งต้น ลูกมะแว้งเครือ หนักสิ่งละ 8 ส่วน

วิธีทำ บดเป็นผง ผสมน้ำสุกแทรกพิมเสนพอควร ทำเป็นเม็ด หนักเม็ดละ 0.2 กรัม

สรรพคุณ แก้ไอ แก้เสมหะ ละลายน้ำมูก ทารกเกลือรับประทานหรือใช้้อม

ขนาดบรรจุ 15 กรัม

(26) ยาไฟหักทอง

วัตถุดิบประกอบ รากเจตมูลเพลิงแดง ชิง พริกไทยล่อน สารส้ม ฝักส้มป่อย หนังกิ่งละ

1 ส่วน

วิธีทำ บดเป็นผง

สรรพคุณ ขับน้ำคาวปลาในเรือนไฟ ช่วยห้ามดลูกเข้าอู่

ขนาดรับประทาน รับประทาน วันละ 3 ครั้ง ก่อนอาหาร
ครั้งละ 1 ช้อนชา ละลายน้ำสุก หรือ น้ำสุรา

ขนาดบรรจุ 15 กรัม

(27) ยาประสะเปราะใหญ่

วัตถุดิบประกอบ โกฐสอ โกฐเขมา โกฐหัวบัว โกฐเชียง โกฐจุฬาลัมพา เทียนดำ เทียนแดง
เทียนขาว เทียนขาวเปลือก เทียนตาตึกแต่น ลูกจันทน์ ดอกจันทน์ ลูกกระวาน กานพลู จันทน์เทศ
จันทน์แดง ดอกบุนนาค ดอกสารภี ดอกพิกุล เกสรบัวหลวง หนังกิ่งละ 1 ส่วน เปราะหอม หนัก 20
ส่วน

วิธีทำ บดเป็นผง

สรรพคุณ ถอนพิษไข้ตานทรายสำหรับเด็ก ละลายน้ำดอกไม้มะลิเทศหรือน้ำสุก
รับประทาน หรือผสมน้ำสุราสุ่มกระหม่อม

ขนาดรับประทาน รับประทานทุก 3 ชั่วโมง
ครั้งละ 1/2 - 1 ช้อนชา

ขนาดบรรจุ 15 กรัม

ข้อ 4. ฉลากยาสามัญประจำบ้านตามประกาศนี้ต้องแสดงข้อความดังต่อไปนี้

4.1 ชื่อยาตามที่ระบุในประกาศ ในกรณีเป็นตำรับยาที่มีการกำหนดชื่อยาไว้ในประกาศ

ฉบับนี้

กรณีมีชื่อทางการค้า ให้แสดงชื่อยาตามประกาศควบคู่กับชื่อทางการค้าด้วย

4.2 คำว่า “ยาสามัญประจำบ้าน” ในกรอบสี่เหลี่ยมมีขนาดตัวอักษรที่สามารถอ่านได้ชัด

เจน

4.3 คำว่า “ยาสันอายุ” และแสดงวันเดือนปีที่ยาสันอายุ

ให้ยาสามัญประจำบ้านตามประกาศฉบับนี้มีอายุการใช้ของยาได้ไม่เกิน 2 ปี

สำหรับยาน้ำ และไม่เกิน 3 ปี สำหรับยารูปแบบอื่น เว้นแต่ยาใดที่มีหลักฐานชัดเจนแสดงว่ามีอายุการใช้
มากกว่าที่กำหนด ให้สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา มีอำนาจขยายอายุการใช้ของยาชนิดนั้นได้
เป็นเฉพาะราย

4.4 ข้อความอื่นตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 57(2) แห่งพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510
ซึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยา (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2522 แล้วแต่กรณี

ข้อ 5. ยาสามัญประจำบ้านที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับยาไว้ก่อนวันที่ประกาศฉบับนี้ใช้บังคับ ให้
ถือว่าเป็นยาสามัญประจำบ้านต่อไปได้ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่ประกาศฉบับนี้มีผลใช้บังคับ

ข้อ 6. ให้ผู้รับอนุญาตผลิตยาแผนโบราณที่ประสงค์จะผลิตตำรับยาสามัญประจำบ้านตามประกาศฉบับนี้ ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนตำรับยา โดยต้องมีสูตร ส่วนประกอบ วิธีทำ สรรพคุณ วิธีการใช้ และข้อความคำเตือน ตามประกาศฉบับนี้หรือตามที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาอนุมัติโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการยา เมื่อได้รับใบสำคัญการขึ้นทะเบียนตำรับยาแล้ว จึงจะผลิตยานั้นได้

ข้อ 7. ให้ผู้รับอนุญาตผลิตยาแผนโบราณที่มีตำรับยาตามประกาศฉบับนี้และได้ขึ้นทะเบียนตำรับยาไว้ก่อนที่ประกาศฉบับนี้มีผลใช้บังคับที่ประสงค์จะให้ตำรับยานั้นเป็นยาสามัญประจำบ้านโดยไม่ต้องขอขึ้นทะเบียนตำรับยาใหม่ ขอแก้ไขรายการทะเบียนตำรับยา ภายในกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่ประกาศฉบับนี้มีผลใช้บังคับ

ข้อ 8. ประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 26 มิถุนายน พ.ศ.

2542

(ลงชื่อ) กร ทัพพะรังสี

(นายกร ทัพพะรังสี)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข

(คัดจากราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 67 ง วันที่ 24 สิงหาคม 2542)